

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет психології та соціальної роботи
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

**СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВИМІР
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРОБЛЕМ СЬОГОДЕННЯ**

Збірник матеріалів

**Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції
27 квітня 2016 року**

УДК 378.016: 37.013.42:364] (063)
ББК 74.58.266я431+74.6+65.272
С88

*Схвалено до друку Вченою радою факультету психології та
соціальної роботи Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя
(протокол № 7 від 21 квітня 2016 року).*

Студентський науковий вимір соціально-педагогічних проблем
С88 сьогодення: збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-
практичної конференції (27 квітня 2016 р., м. Ніжин) / За заг. ред.
О. В. Лісовця. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2016. – 217 с.

До збірника увійшли матеріали й тези Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Студентський науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення», яка відбулася 27 квітня 2016 р. в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя і збрала більше сімдесяти молодих науковців з двадцяти навчальних закладів України.

Для студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів, науковців, фахівців соціальної сфери.

*Автори статей відповідають за достовірність та вірогідність
викладеного матеріалу, за належність даного матеріалу йому особисто,
за правильне цитування джерел та посилання на них.*

УДК 378.016: 37.013.42:364] (063)
ББК 74.58.266я431+74.6+65.272

© Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2016

ЗМІСТ

Баталінська А. Соціально-педагогічна робота з формування здорового способу життя дітей в умовах ЗНЗ.....	7
Безноженко М. Соціально-педагогічна діяльність неурядових організацій.....	9
Богинська І. Комп'ютерна залежність як прояв адиктивної поведінки підлітків.....	12
Богомаз А. Форми міжвідомчої взаємодії у профілактиці насильства в сім'ї.....	15
Бойко Ю., Сосун Н. Чинники та психологічні особливості вияву ревности у дошкільників.....	17
Бондаренко В. Розвиток лідерського потенціалу у старшокласників як умова їх успішної соціальної адаптації.....	20
Борисенко В. Характеристика поняття «сексуальна культура підлітків».....	23
Борисіак І. Бивчення стану пріоритетності соціальних проблем серед студентської молоді Польщі.....	26
Бортнік О. Формування життєвого простору студентів як соціально-педагогічна проблема.....	28
Гірюховець Ю. Соціально-педагогічна профілактика жорстокого ставлення щодо дітей у сім'ї: змістовий аспект.....	31
Вертилецька І. Теоретичні аспекти соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді.....	34
Вітман І. Авторські навчальні програми як один із видів освітніх інновацій.....	36
Вовчемис К. До питання про сутність поняття «насилья» в соціально-педагогічній сфері.....	39
Гергало Т., Олефіренко В. Особливості попередження і подолання неслухняності у дошкільників.....	42
Гордієнко А. Особистісно-орієнтований підхід у соціальній роботі з клієнтами шкільного віку.....	44
Денисенко В. Кравченко Л. Сором'язливість та замкнутість дошкільників як психолого-педагогічна проблема.....	47
Долгий І. Особливості профілактики адиктивної поведінки серед дітей групи ризику.....	49
Дружиніна-Ільїна Ю. Аутизм як соціально-педагогічна проблема.....	51
Дука А. Проблема соціальної відповідальності молоді та шляхи її формування.....	55
Срмоленко К. Особливості соціальної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Запорізькій області.....	58
Єфімчук А. Особливості розвитку феномена комп'ютерної адикції у підлітків.....	61
Єфімчук Д. Формування загальнолюдських цінностей у студентської молоді.....	64

Желіба А. Соціально-педагогічна робота з формування життєвої компетентності підлітків	66
Жовта І. Теоретичні засади понять «зони ризику» і «групи ризику» в соціально-педагогічному дослідженні вітчизняних і зарубіжних вчених.....	69
Заярна Ю. Методи та технології соціальної роботи з сім'ями, які виховують дітей з особливими потребами	73
Зленко Т. Профілактика нехімічної адитивної поведінки як складова соціально-педагогічної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі	76
Ільчук А. Використання методики «форум-театру» в соціальній роботі зі студентами-переселенцями.....	79
Казанник М. Бродяжництво і безпритульність як соціально-педагогічна проблема в Україні.....	82
Квітко Н. Соціально-педагогічна реабілітація підлітків «групи ризику»	84
Клязника М. Проблеми соціальної адаптації студентів-першокурсників в умовах вищого навчального закладу.....	87
Козічева Л. Формування соціальної компетентності особистості – важлива передумова розвитку соціальної відповідальності підлітків у ЗОШ.....	89
Кривченко Т., Антонова О. Профілактика синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей дошкільного віку як психолого-педагогічна проблема.....	91
Лагує О. Роль соціального педагога освітнього закладу у розвитку навичок здорового способу життя як цінності у підлітковому віці.....	94
Лебединцев О. Становлення взаємин між батьками та дітьми у прийомних сім'ях як напрям соціально-педагогічної роботи.....	97
Литвиненко В. Активізація інноваційного потенціалу ВНЗ у розвитку сфери соціальних послуг регіону.....	99
Луніна Я. Наркотизація як соціально-педагогічна проблема.....	102
Ляшеченко Л. Стратегія профілактики підліткової злочинності	105
Маринченко Л. Формування українського менталітету засобами народних звичаєвих традицій.....	108
Марценюк Ю. Соціальні мережі в контексті трансформації соціально-ціннісних орієнтацій сучасної молоді.....	111
Масленнікова Ю. Виховання толерантності у дітей старшого дошкільного віку як науково-педагогічна проблема.....	115
Медвідь С. Вплив дитячої субкультури на соціалізацію дітей дошкільного віку.....	117
Микитченко Ю. Роль загальноосвітнього навчального закладу у розвитку соціальної компетентності.....	121
Михайлов О. Проблема мотивації у роботі волонтерських організацій.....	124
Олефір Я. Проектний підхід у покращенні життєвих навичок вразливої студентської молоді.....	127

Олійник І. Порівняльна оцінка прояву лідерства в колективах студентської академічної групи та волейбольної команди.....	130
Оропай Р. Педагогічна занедбаність дітей як порушення процесу їх соціалізації в умовах загальноосвітніх навчальних закладів.....	133
Панченко Н. Науково-теоретичні аспекти соціальної педагогіки в сучасному суспільстві.....	136
Паргала К. До питання про сутність поняття «соціальної активності особистості».....	139
Пастух Х. Організація ефективного дозвілля як умова профілактики конфліктних стосунків між членами сім'ї.....	142
Пидюра І. Соціально-педагогічна робота з дітьми девіантної поведінки, як спосіб попередження їх потрапляння до центрів соціально-психологічної реабілітації.....	145
Приходько А. Булінг як соціально-педагогічна проблема.....	148
Рева В. Статеворольові стосунки в історії української сім'ї.....	150
Рожанська В. Особливості тендерної соціалізації підлітків у батьківській сім'ї.....	153
Романчук А. Обрядовість як чинник формування сімейних духовних цінностей.....	156
Струкова С. Вплив діяльності М. Монтесорі на становлення сфери сенсорного розвитку дітей молодшого шкільного віку в Україні та світі.....	160
Тисяк М. Профілактична робота з підлітками, схильними до злочинної поведінки.....	163
Ткаченко В. Гендерний аспект визначення проблеми правопорушення та насилля як пріоритетної для учнівської молоді.....	166
Ткачук Д. Використання арт-терапевтичних методик у соціальній роботі.....	169
Томіна А. Форми та методи соціальної роботи з молодими сім'ями.....	174
Трібе А. Робота соціального педагога з сім'ями що виховують дитину з особливими потребами.....	177
Трифаніна Л. Інформаційна культура як соціально-педагогічна проблема сьогодення.....	180
Турчин Т. Соціальні мережі як засіб соціалізації молоді.....	183
Федорак Х. Агресивна поведінка старшокласників як соціально-педагогічна проблема.....	186
Циганенко А. Консультаційна робота соціального педагога щодо профілактики конфліктності серед старшокласників.....	189
Чепур А. Легковажне ставлення до ранніх статевих стосунків: характеристика поняття.....	192
Черниш О. Педагогічна просвіта батьків з питань релігійного виховання дитини.....	195
Шеденко О. Комунікативні техніки в роботі соціального педагога/соціального працівника.....	198

4. Колесов Д.В. Бесіди про статеве виховання / Д.В. Колесов. – К., 2001. – 160 с.

5. Українська мова: словник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид. – К.: Академія наук України, 2010. – 168 с.

***

ПЕДАГОГІЧНА ПРОСВІТА БАТЬКІВ З ПИТАНЬ РЕЛІГІЙНОГО ВИХОВАННЯ ДИТИНИ

Черниш Олег Александрович

Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка, м. Старобільськ
Науковий керівник – канд. пед. наук,
доц. *Мальцева Ольга Іванівна*

На сьогоднішньому етапі історії нашої країни особливе місце серед соціальних і психологічних факторів національно-духовного відродження відіграє релігія, яка за роки незалежності значно зміцнила свій вплив у суспільстві. Будучи одним з найдавніших його інститутів, релігія й донині продовжує впливати на формування соціально-моральних норм. І хоча ще рано говорити про глибоке відродження церковності в Україні, не можна не помічати тенденції збільшення ролі церкви у всіх сферах життя українського суспільства.

В Україні зареєстровані десятки тисяч релігійних організацій, що представляють різноманітні релігійні конфесії. Притому мова тут вже йде не тільки про діяльність української православної церкви, але і про збільшення активності інших конфесій. Законодавство не забороняє їм відкривати свої навчально-виховні заклади та здійснювати в них релігійне виховання підростаючого покоління.

Вивчаючи наукову літературу з проблем асоціальних сімей, ми звернулися до досліджень Л. Коваль, І. Зверевої, С. Хлеб'як, А. Мудрика, М. Галагузової. Так, Л. Коваль, І. Зверева, С. Хлеб'як дослідили зв'язок релігії та соціального виховання, розглядають релігію, церкву та конфесійні общини як фактори виховання підростаючого покоління; А. Мудрик робить акцент на соціалізуючих функціях релігійних організацій: ціннісно-орієнтаційній (формування певної системи вірувань, позитивного ставлення до релігійних цінностей і норм); регулятивній (культивація поведінки, яке відповідає релігійним нормам); комунікативній (створення умов для спілкування віруючих, відповідних віроповідальним принципам конкретної релігії); милосердній (конкретна благодійна діяльність); компенсаторній (гармонізація духовного світу віруючих, в допомозі їм в усвідомленні своїх проблем і в духовному захисті від мирських потрясінь); виховній (релігійне виховання людини).

Проте, традиційно основним інститутом виховання людини, починаючи з моменту її народження і до зрілості особистості є сім'я. Сім'я – найважливіше

джерело соціального та економічного розвитку суспільства. Вона є головним, природним середовищем для фізичного, духовного, інтелектуального, культурного, соціального розвитку дитини. Важливість сім'ї як інституту виховання обумовлена тим, що в ній дитина знаходиться протягом значної частини свого життя, і по тривалості свого впливу на особистість жоден з інститутів виховання не може зрівнятися з сім'єю [6, с.54-55].

Природно, що і релігійне виховання дитини найчастіше починається у сім'ї. Багато в чому, від батьків буде залежати вибір дитини на користь тієї чи іншої конфесії, можливо, секти.

Релігійно-моральне виховання, як наголошують видатні вітчизняні вчені (Г. Ващенко, Ю. Дзерович, І. Ординський, В. Янів та ін.), є складовою частиною української системи виховання, позаяк відповідає ментальності та духовності українців. Релігія є формою суспільної свідомості, орієнтованою на визнання надприродних сил, що створили навколишній світ та людину і можуть впливати на хід подій у навколишньому світі та людську долю.

Законодавче регулювання діяльності релігійних організацій в Україні здійснюється згідно з Законом України «Про свободу совісті та релігійні організації». Згідно з даним законом, ніхто не може встановлювати обов'язкових переконань і світогляду.

Поряд з конструктивними тенденціями в житті сучасного суспільства нерідко з'являються й деструктивні. Посилюються міжконфесійні конфлікти. Ускладнення соціальної ситуації спричинює розповсюдження релігій, не традиційних для України (Біле Братство, кришнаїти тощо). Їх вплив особливо посилюється в молодіжному середовищі. Проблема деструктивного впливу деяких релігійних організацій на формування людської особистості є дуже гострою для України. Серед причин відносно легкого проникнення в Україну сект є така специфіка менталітету українців, як певний плюралізм світогляду.

Деструктивні секти – авторитарні ієрархічні організації будь-якої орієнтації, руйнівні стосовно природного, духовного, психічного і фізичного стану особистості, а також до традицій і норм суспільства [1, с.370].

Результати численних опитувань та анкетувань свідчать про те, що батьки недостатньо обізнані у релігійній сфері, вони не володіють достатньою інформацією стосовно функцій, форм та методів релігійного виховання сучасного підростаючого покоління, у більшості сімей не здійснюється релігійне виховання.

У зв'язку з цим, діти недоотримують інформацію про існування та діяльність сучасних релігійних організацій, що робить їх більш вразливими до залучення у нетрадиційні релігійні угруповання. Діти не отримують духовно-емоційної основи для розвитку особистості, світогляд молоді формується згідно з принципам, які не лежать в основі характерної для нашої країни православної традиції. У дітей не формується моральна культура толерантного ставлення до інших релігійних течій та традицій, стає складніше виховати духовність, сформувати норми християнської моралі і моральних цінностей, дитина стає більш вразлива до асоціальних проявів навколишнього світу.

З метою педагогічної просвіти батьків та удосконалення процесу релігійного виховання дітей у сім'ї нами була розроблена наступна програма роботи соціального педагога з батьками.

Програма передбачає використання системи форм та методів роботи:

- організація зустрічі батьків із представниками релігійних установ;
- створення батьківських груп, з метою обговорення батьками проблем виховання дітей, ліквідації психолого-педагогічної неграмотності батьків, продуктивної реорганізації арсеналу засобів спілкування з дитиною.
- організація та проведення тренінгів та міні-тренінгів з батьківського всеобучу;
- створення та поширення серед батьків буклетів з інформацією щодо форм та методів релігійного виховання у сім'ї;
- проведення відео-лекторіїв для батьків;
- проведення індивідуальних бесід та консультацій батьків.

Особливо ефективною формою роботи з батьками, на нашу думку, є відеолекції. Відеолекція як нова перспективна форма педагогічної роботи, набуває широкого поширення в сучасному освітньому процесі. Відеолекція з батьками включає три основні етапи.

Перший етап складається з вступної частини, формування мети та завдань лекції, короткої характеристики проблеми, показу стану дослідження питання в науці, пропонується список літератури з проблеми, відбувається встановлення зв'язку з матеріалом попередньої лекції.

На другому етапі відбувається виклад, розкриття сутності основних понять, характеристика різних наукових точок зору, розбір фактів, докази, визначення своєї позиції, формулювання приватних висновків по кожному питанню теми, показ зв'язку з практикою.

Третій етап – укладання, формулювання основного висновку, установка для самостійної роботи, методичні поради, відповіді на запитання батьків.

Основні вимоги до організації педагогічної просвіти батьків з питань релігійного виховання: систематичність, послідовність, поєднання різних форм та методів роботи, надання переваги інтерактивним методам.

Література

1. Василькова Ю.В. Социальная педагогика: Курс лекций: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Ю.В. Василькова, Т.А. Василькова. – 2-е изд. стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 440 с.
2. Євтух М.В., Сердюк О.П. Соціальна педагогіка: Підручник / М.В. Євтух, О.П. Сердюк. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 232 с.
3. Кислюк К. Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів вузів / Костянтин Кислюк, Олег Кучер. – Нар. укр. акад. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Кондор, 2004. – 643 с.
4. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка/соціальна робота: Навч. посібник / Л. Г. Коваль, І. Д. Зверева, С.Р. Хлеб'як – К.: ІЗМН, 1997. – 327 с.

5. Лубський В.І., Лубський М.В. Історія релігії: Підручник: У 2 т / В.І. Лубський, М.В. Лубський. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – Т.2. – 423 с.

6. Лубський В. Релігієзнавство: Підручник для студ. ВНЗ. / Володимир Лубський, Василь Теремко, Марія Лубська. – К.: Академвидав, 2003. – 431 с.

***

КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНІКИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА / СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Шеденко Ольга Вікторівна, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м. Ніжин

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц.

Новгородський Руслан Григорович

Проблема підготовки фахівців, конкурентоздатних як на вітчизняному, так і на ще більш вимогливому світовому ринку праці є однією з найбільш актуальних у сучасній вищій школі України. Значною мірою це стосується підготовки фахівців соціальної сфери, професійна діяльність яких пов'язана із системою взаємодії «людина-людина».

У соціально-педагогічній науці накопичено значний досвід формування комунікативної культури майбутніх фахівців в умовах вищої школи, зокрема соціальних педагогів та соціальних працівників (А.Капська, О.Гура, Л.Завацька, А.Первушина, Т.Семигіна та ін.).

Комунікативна діяльність соціального педагога і соціального працівника досліджувалась вченими у різних її аспектах: особливості педагогічного спілкування з клієнтом (Л. Базілевська, Т. Басва, Н.Волкова, І. Гріга А. Капська, О. Кобрій, Г. М'ясоїд), специфіка комунікації в різних видах соціальної практики (Д. Малков, І. Трубавіна, С. Бондар, І. Грига, О. Іванова, Н. Кабаченко, І. Пінчук, Т. Семигіна, Т. Тартачник, Г. Бевз, І. Пеша), вирішення конфліктів (Л. Долинська, С. Ставицька, Л.Гаврищак, О. Пилипенко, М. Пашенко, В. Андрушко), розвиток професійної культури, дотримання етичних норм (О. Пилипенко, О. Пономаренко, О.Шепель), структура професійного спілкування (О. М.Савчук, Н. В.Кабаченко).

Незаперечним є той факт, що саме спілкування є чи не найважливішою та найскладнішою сферою діяльності соціального педагога чи соціального працівника. Від комунікативних якостей соціального педагога / соціального працівника, його комунікативних здібностей та комунікативної компетенції часто залежать результати його роботи.

Вище згадані дослідники проблеми професійного спілкування соціальних педагогів (соціального працівника) зазначають, що на першому місці в функціональному призначенні соціального педагога/працівника виступає його вміння створювати й розвивати взаємини, які сприяють успішній професійній діяльності людей, вміння активізувати зусилля підлеглих (окремих осіб, груп, громади) по вирішенню їх власних проблем,